

"AzTV"-nin "Mədəniyyət" kanalında AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin yaradılmasının 80 illiyi münasibətilə çəkilmiş "Söz məbədi" adlı ikihissəli müəllif filmi nümayiş olunub.

Muzeyin direktoru, akademik Rafael Hüseynov ssenari müəllifi, quruluşçu rejissoru və aparıcısı olduğu film "Nizaminin salamı" adlı birinci hissəsində Nizami Muzeyinin yaranma tarixindən, keçdiyi inkişaf yolundan, yenidən qurulmasından, burada təqdim olunan eksponatlarla bəhs edilir.

Akademik R.Hüseynov bildirib ki, muzey dahi şair Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 1941-ci ilə təsadüf edən 800 illik yubileyindən önce, 1940-cı illərin əvvəllərində qurulub tamamlansa da, Azərbaycanın da tərkibinə daxil olduğu SSRİ-nin ikinci Dünya müharibəsinə cəlb edilməsi ilə əlaqədar qapılarını tənəşməyə üzünə yalnız 1945-ci ilin mayın 14-də - faşizm üzərində Qələbə çalınandan bir neçə gün sonra açılıb.

Filmə muzeyin zallarında nümayiş olunan eksponatlar barədə danışılıb, XVIII əsrdə yaşamış Pənah xanın köynəyi, Ömər Faiq Nəmanzadənin qələmi, Mirzə Fətəli Axundzadəyə məxsus olan masa və oturacaqlar, öz fəaliyyəti ilə "xalqa qıraqlı olan" Azərbaycan ədəblərinin yarıdıcılıqla məşğul olduqları zaman istifadə etdikləri qıraqlar diqqətə çatdırılıb.

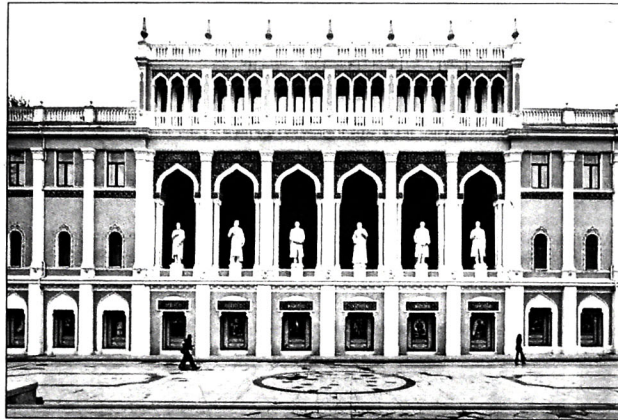
R.Hüseynov Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin Nizami Muzeyinə böyük rəğbət bəslədiyini və ona xüsusi diqqətlə yanaşdığını bildirib. O, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin

80 yaşı olan "Söz məbədi" haqda film

göstərişi ilə muzeyin əsaslı təmir edilərək, yenidən qurulduğunu vurğulayıb.

Sənədli filmə Xalq şairləri Sabir Rüstəmxanlı və Ramiz Rövşən, Xalq rəssamı Akif Əsgərov bu mədəniyyət ocağı ilə bağlı fikirlərini bölüşüb, Nizami Muzeyinin elmi işçiləri Fətima Əliyeva və Kübra Şamilova burada fəaliyyət göstərdikləri müddətdə qarşılaşdıqları maraqlı əhvalatlar, muzeylə bağlı xatirələrindən söz açıblar.

Akademik R.Hüseynov bildirib ki, söz, sənət ocağı olan Nizami Muzeyi artıq ölkəmizin aparıcı elm məbədlərindən birinə çevrilib. 2000-ci illərin əvvəllərindən etibarən muzey öz ətrafında ölkənin təcürbəli alimlərini, istedadlı gəncləri birləşdirərək, muzey fəaliyyəti ilə yanaşı, ədəbiyyatşünaslıq, şərqşünaslıq və muzeyşünaslıq araşdırmalarının yer aldığı məkan mərtəbəsinə ucalıb: "80 yaşlı Nizami Muzeyindəki elmi araşdırma və yarıdıcılıq söhbətlərinin sayı artıq 20-yə yaxınlaşır. Son 15 ildə muzeydə yetişmiş alimlərin sayı qurumun bütün tarixi boyu buradan pərvazlanmış alimlərin sayından daha çoxdur. Azərbaycan elminin gələcəyi olan muzeyin yetişdirdiyi gənclərin bir çoxu artıq ölkəmizin hüdudlarından kənarda da tanın-

maqdadır. Bu gənclərin başlıca amalı yurdumuzun üstünlüyünü elm və sənətlə dünyaya göstərməkdir. Dahi Nizaminin də dediyi kimi, "qüvvət elmdədir başqa cür heç kəs, heç kəsə üstünlük eyləyə bilməz!"

Filmə, həmçinin Nizami Muzeyinin filialı olan S.Yesenin adına Azərbaycan-Rusiya Ədəbi Əlaqələr Mərkəzi, Əzizlədin Xaqani Şirvanı adına Aran Regional Filialı, muzeyin Sloveniyada fəaliyyət göstərən Mehdi Hüseynzadə filialı haqqında maraqlı faktlar diqqətə çatdırılıb.

Sənədli filmin "Yaddac kürpəşg" adlı ikinci hissəsində bu elm və mədəniyyət ocağının öten

dövrə keçdiyi yolu əks etdirən nadir tarixi məlumatlar təqdim edilib. Muzeyin uzun illər karvansaray kimi istifadə olunduğunu söyləyən R.Hüseynov bildirib ki, 1915-ci ildə memar A.Nikitin tərəfindən binanın layihəsində bir sıra dəyişikliklər edildikdən sonra bu əzəmətli bina "Metropol" mehmanxanası kimi fəaliyyət göstərüb. Direktor vurğulayıb ki, 1918-ci ildə Azərbaycan öz müstəqilliyini elan etdikdən sonra məhz bu mehmanxana Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin nümayəndələrinin yaşayış fəaliyyət göstərdiyi mərkəzə çevrilib.

Ekran əsərində muzeyin indiki Fəvvarələr meydanına baxan hissəsində

mi Muzeyində nümayiş olunan əhəmiyyətli əsərlər, o cümlədən qiymətli tabloların arşaya gəlmə tarixçəsi, muzeyin keçdiyi yolu əks etdirən nadir kiçik tablolar və s. barədə ətraflı məlumat təqdim olunub.

Filmə Xalq Yazıçısı Anar, akademik Həmid Araslinin qızı, AMEA-nın müxbir üzvü Nüsbə Araslı, Xalq rəssamı, heykəltarası, professor Natiq Əliyev, 40 ildən çox müddətdə muzeydə çalışan Tomris Babanlı muzeylə bağlı xatirələrini bölüşüblər. Bidirilib ki, Nizami Gəncəvinin ölməz yarıdıcılığını dərin məhəbbətlə sevmək üçün muzeyə nəzər salmaq kifayətdir. Qeyd olunub ki, milli istiqlalımızın ünvanı adlandırılacaq nadir məkanlardan biri olan bu muzeydə Azərbaycan istiqlal tarixinin dənəsinə qalın izlərini nümayiş etdirən maraqlı yadigarlar yer alıb.

Qeyd edək ki, ikihissəli sənədli filmə Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsi, Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi, eləcə də Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri QSC-nin arxiv materiallarından istifadə olunub.

Nərgiz QƏHRƏMANOVA
AMEA Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin əməkdaşı